

Taiteen ja opetuksen ammattilaisten yhteistyö

Taidekasvatuksen tutkija, FT Tarja
Pääjoki

CERADA / The Center for Educational
Research and Academic Development in the
Arts / UniArts Helsinki

Suomen kulttuurirahasto

Musiikkikasvatuksen päivät 15.11.2019
Jyväskylä

CERADA tutkimustehtävä: koulujen ja taidelaitosten yhteistyö Taidetestaajat-hankkeessa

- Tutkimuskysymykset: Miten koulujen ja taidelaitosten yhteistyö toteutui? Millaisia haasteita ja onnistumisen kokemuksia hankkeessa toteutuneessa yhteistyössä saatiin, ja miten vierailutoimintaa ja ammattilaisten välistä yhteistyötä voisi kehittää?
- Tutkimusstrategia: kehittävä arviointi
- Tutkimuksen tuloksista johdetaan toimenpidesuosituksia koulujen ja taidelaitosten yhteistyölle ja vierailutoiminnan kehittämiseen
- Ammattilaiset on osallistettu tutkimusprosessiin eri vaiheissa. Aineistona toimivat teemahaastattelut, osallistuva havainnointi ja ammattilaisille suunnattu verkkokysely.

Tanssiteos *Kill Carmen*, Compañía Kaari and Roni Martin
<http://www.killcarmen.net/kill-carmen-eng>

Taidetestaajat-hankkeen erityisyys

- Mittakaava: kansallinen, kokonaiset kolme ikäluokkaa opettajineen
- Kaksi taidevierailua, sekä ennakko- ja jatkotyöskentely
- Vierailu toteutettiin luokan oman opettajan johdolla, ei taide-aineiden opettajien kanssa. Mukana kaikkien peruskoulun aineiden opettajia.
- Uudet perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet: mahdollisesti laaja-alaisen ja koulun ulkopuolella oppimisen tavoitteet
- Mahdollisesti poikkeuksellisen tutkimusasetelman, sillä lyhytkestoisia, koulun kontekstissa tapahtuvia taidevierailuja ei juuri ole aiemmin tutkittu Suomessa, ja kansainvälistäkin tutkimusta on vähän

Yhteinen tavoite: taide-elämyksen tarjoaminen nuorille – miten toteutettiin?

- Yhteistyön edellytykset:
 - Yhteinen ymmärrys tavoitteesta
 - Sitoutuminen oppimistavoitteisiin
 - Oman ammattilaisroolin ymmärtäminen ja toisten ammattilaisten tukeminen
 - Osaamisen jakaminen
- Taidevierailukokemus prosessina
 - Ennen vierailua, vierailulla ja vierailun jälkeen
 - Retki
 - Etkot, jatkot ja arviointisovellus
- Yhteistyön haasteita:
 - Opettajat eivät aina nähneet itseään aktiivisina toimijoina, vaan enemmän asiakkaina tai toiminnan kohteina: ennakkotehtäviin ei sitouduttu kovin hyvin, eikä retkeä kytketty opetussuunnitelman tavoitteisiin
 - Taiteen ammattilaiset eivät aina tunnustaneet koulujen tarpeita: tehtävät olivat liian vaikeita tai laajoja, eikä noviisin eli kokemattoman vierailijan tarpeita aina osattu hahmottaa
- Onnistumisia yhteistyössä:
 - Motivoituminen: Lähes kaikki opettajat ja taiteiden ammattilaiset olivat sitä mieltä, että vierailutoiminta oli positiivinen kokemus, ja halusivat sille jatkoa
 - Taidelaitosten nuorille suunnatun yleisötyön arvioitiin kehittyneen
 - Koulujen ja taidelaitosten välille koettiin avautuneen yhteistyöväylä
- Aluekoordinaattorit eli välittävä taho oli kaikkien toimijoiden mielestä tärkeä.

Yläkouluille suunnatun yleisötyön ja ohjelmistojen kehittäminen

Hair-musikaali, Jyväskylän kaupunginteatteri

- Taidelaitosten tarjoamat ohjelmistot ja sisällöt koettiin 8.luokkalaisille sopivina
- Osa ohjelmistoista oli räätälöity Taidetestaajat-yleisöille, ja osa vakio-ohjelmasta muokattiin esim. lyhentämällä koululaisille sopivaksi.
- Joitakin sisältöjä pidettiin opettajien mielestä liian vaikeina tai liian kaukaisina kokemusmaailmaltaan 8.luokkalaisille. Joillekin ryhmille tietyt sisällöt koettiin arvomaailmaltaan sopimattomina.
- Ohjelmiston valintaa tärkeämmäksi osoittautui ennakkotyöskentely, joka tukee riittävän hyvin oppilaan motivaatiota ja havaintoa eli noviisin tarpeita
- Taidevierailun rakentaminen prosessina ja koulun ja taiteen ammattilaisten yhteistyönä edistää nuoren taidekokemusta

Kohti toimenpidesuosituksia koulujen ja taidetoimijoiden yhteistyön kehittämisessä

- Koulujen ja taidelaitosten yhteistyö motivoi ammattilaisia, mutta monialaisen yhteistyön käytäntöjä pitäisi vielä kehittää
- Pysyvien vaikutusten kannalta tavoitteet pitää asettaa ammattilaisten kesken yhteisesti ja selkeästi
 - Taidevierailu tunnustetaan oppimisprosessina ennen vierailua – vierailulla – vierailun jälkeen
- Opettajat tarvitsevat riittävästi tietoa ja kokemuksia vierailuohjelmasta ja kohteesta etukäteen
- Taidetoimijat tarvitsevat tietoa koulun erityistarpeista ja mahdollisuuden kehittää yleisötyötä yhdessä peruskoulun ammattilaisten kanssa
- Taide-elämyksen synty ymmärretään kokemuksena, jota voi taidekasvatuksella edistää ja tukea
- Mitä muuta? Miten sinä toteuttaisit?

”
Pääsin näkemään ensimmäisen kerran kansainvälisiä taidevalokuvia, kun pikkukaupungin koulustani tehtiin retki Porin taidemuseoon. Muistan jotkut teoksista edelleen, yli 30 vuotta myöhemmin.
Vaikuttava taidekokemus voi kulkea mukana läpi elämän.
- Tarja Pääjoki, FT, tutkija, CERADA-tutkimuskeskus

TOIMENPIDEKESKUS
LASTEN-
KULTTUURI-
KESKUS
2017

Svenska
kulturfonnen

"Kaiku" / Ville Valgren, Alastum
Kivikansalligalleria / Yhtä Lyyti

TAIDE-
KESKUS
TESTAAJAT